

Motion till riksdagen 2007/08:C405

av Pia Nilsson m.fl. (s)

Ungdomars rätt till eget boende

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anføres i motionen om bättre möjligheter för ungdomar att skaffa egen bostad.

Historik

De allmännyttiga och kommunala bostadsföretagen har haft en helt avgörande betydelse för utvecklingen på den svenska bostadsmarknaden alltsedan 1940-talet. Under flera generationer har ett bostadsbestånd byggts upp som kan erbjuda goda och attraktiva bostäder för breda grupper, oavsett inkomst och bakgrund. Satsningen på ett allmännyttigt bostadsbestånd som vänder sig till alla var också ett ideologiskt vägval. I stället för den kontinentala modellen att bygga särskilda bostäder för dem som har det allra sämst ställt, s.k. social housing, valde vi en modell med bostäder för alla grupper. Genom den självkostnadsprincip som präglade förvaltningen av allmännyttan har boendekostnaderna kunnat hållas nere, inte bara i allmännyttans egna bostäder utan på hela hyresmarknaden.

Konsekvenser av utförsäljning

Det är mot denna bakgrund som planerna i vissa kommuner på en storskalig utförsäljning av kommunala bostäder måste ses. Beslut om utförsäljningar från kommunernas bostadsbestånd kan komma att få långsiktiga och allvarliga konsekvenser för hela bostadsmarknaden. När de attraktiva delarna av beståndet i de allmännyttiga bostäderna säljs ut frånhänder sig samhället möjligheten att bedriva en social bostadspolitik. Det finns också risk för att sam-

Fel! Okänt namn på

hället på detta sätt förlorar stora upparbetade värden, som svårligen kan åter-skapas.

Låg nyproduktion

Till detta kan läggas att det som en följd av den moderatledda regeringens bostadspolitik produceras allt mindre hyresrätter i vårt samhälle idag. När regeringen i förra årets budget tog bort de av den socialdemokratiska rege-ringens införda nyproduktionsbidragen bromsades nyinvesteringarna i hyres-rätter hastigt upp. I vårt eget län kunde vi på plats i Västerås konstatera att ett planerat bygge av ett kvarter med hyresrätter ställdes in som en följd av rege-ringens politik. På plats kunde vi träffa ett antal yngre människor som var tilltänkta nya hyresgäster, men som nu var fortsatt utan eget boende. För dem var bostadsrätten inget alternativ. Tillfälligt jobb under några månader, prak-tikplatser som ett led i sin utbildning, vikare inom äldreomsorgen, jobb på Mc Donalds i väntan på ett fast jobb på annan ort eller heltidsstudier med litet barn är alla situationer i livet som i princip utesluter alla möjligheter till att bli bostadsrättsinnehavare. Ekonomin är naturligtvis det största hindret, men också rent praktiska orsaker, där framtida flytt till nytt jobb eller utbildning gör boendet i hyresrätt mer praktiskt och lämpat för den individuella livssitu-ationen.

Konsekvenser av regeringens politik

Ungdomars situation på bostadsmarknaden är svår i dagens svenska samhälle. Den har inte blivit mindre svår genom den cyniska politik som den borgerliga regeringen för.

Som socialdemokrater anser vi att rätten till en egen bostad till ett rimligt pris är en av grundbultarna i ett samhälle som säger sig ta ansvar för hela sin befolkning. Att det finns olika boendeformer tycker vi är bra och detta är också en väl medveten politik som under många år förts av socialdemokra-tiska regeringar. En bra blandning av hyresrätter, bostadsrätter och egnahem gör valfriheten större för alla, samtidigt som det också gagnar och möter upp olika behov av bostäder som efterfrågas. Att därför göra som den borgerliga regeringen gör just nu, att samtidigt se till att nyproduktionen av hyresrätter minskar som utförsäljning av desamma sker i borgerliga kommuner, gör att balansen på bostadsmarknaden kraftigt försämras med stora konsekvenser för enskilda som följd. Ganska raskt kommer detta att medföra en alltmer segre-gerad bostadsmarknad. De stora förlorarna är våra ungdomar.

Vi blev förskräckta när Svenskt Näringslivs ekonom Stefan Fölster på ett bostadsseminarium i Visby i år, på frågan var våra ungdomar ska bo någon-stans när hyresrätterna inte räcker till, säger att de kan vara inneboende hos

Fel! Okänt namn på

människor som har gott om plats. Ett sådant samhälle har vi haft en gång och önskar det inte tillbaka.

Åtgärder

Vad som behövs för att rätta till situationen är en kraftfull bostadspolitik som ser möjligheter i ett samhälle som har en bra balans mellan olika boendeformer. En politik som anser att hyresrätten är en viktig pusselbit i denna balans.

En politik som strävar att hålla nere kostnaderna i nyproduktionen av bostäder i allmänhet, men också i hyresrätten i synnerhet. Detta kan ske genom att stimulera verksamheter som den som NCC bedriver i det gamla Bultenlagret i Hallstahammar där man tillverkar lägenheter på industriellt vis med låga kostnader som följd. En politik som ser till att dessa låga produktionskostnader även kommer hyresgästen till del och inte stannar på vägen i olika aktörers vinstfickor. Vi kräver inte omedelbara bostadssubventioner för nyproduktion, även om sådana i givna situationer måste kunna övervägas. Det handlar framförallt om att regeringen på olika sätt, som forskning på byggområdet, värnande om en effektiv konkurrens på byggmarknaden, genomlysning av tomtkostnader, anläggningskostnader och anslutningsavgifter, ser till att bostäder kan produceras till acceptabla kostnadsnivåer och på så sätt ger för bostadsbehövande ungdomar rätten till en egen bostad.

Stockholm den 27 september 2007

Pia Nilsson (s)

Margareta Israelsson (s)

Olle Thorell (s)

Sven-Erik Österberg (s)